

VATRA NOASTRĂ ROMÂNEASCĂ

ANUL VI
NUMĂRUL 1 (14)
AUGUST 2006

PERIODIC AL FILIALEI JUDEȚENE BOTOȘANI A UNIUNII VATRA ROMÂNEASCĂ

PARTICIPAREA ROMÂNIEI LA CELE DOUĂ RĂZBOAIE MONDIALE

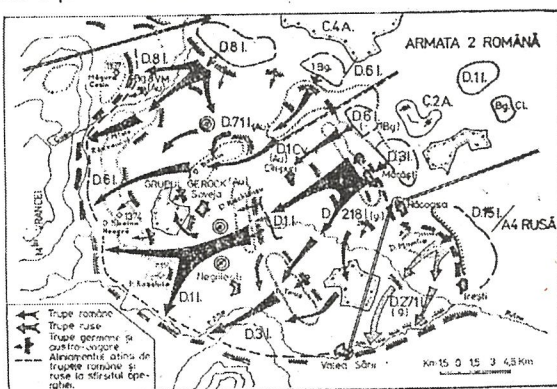
90 de ani de la intrarea României în primul Război Mondial

Izbucnit la 1 august 1914, primul război mondial găsea România la interferența celor două mari grupări de state: Antanta (Franța, Marea Britanie, Rusia și, din 1915, Italia) și Puterile Centrale (Germania și Austro-Ungaria), care prin rivalitățile lor militare și politica acestora, periclitau însăși ființa națională a poporului român.

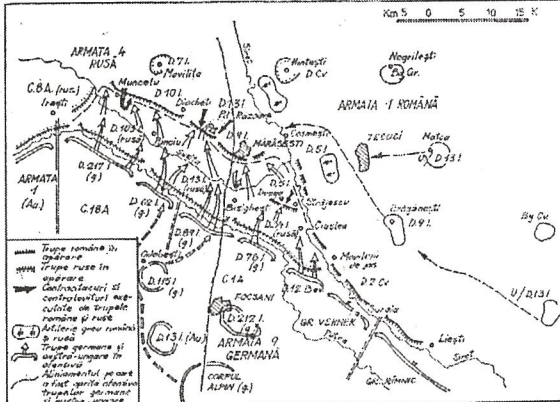
Doi ani de neutralitate (1914-1916), în care cercurile guvernamentale au desfășurat pe plan extern neîntrerupte și complicate acțiuni diplomatice, România, mereu amenințată de flăcările războiului, folosind năzuința legitimă a întregului popor, de desăvârșire a statului național unitar român și obținând prin tratatul încheiat cu Antanta promisiunea satisfacerii acestei cerințe fundamentale a poporului său, a declarat, la 16/28 august 1916, război Austro-Ungariei. Intrând în luptă pe toată lungimea arcului carpatic, armata română a eliberat în numai câteva zile o parte din teritoriul Transilvaniei. În

comandamentul anglo-francez la Salonic nu a mai avut loc); 2) angajamentele aliaților de aprovizionare a armatei române cu armament și tehnică de luptă nu au fost îndeplinite; 3) ofensiva rusă pe frontul răsăritean, care trebuia să atragă o parte a forțelor militare germano-austro-ungare, a încetat în septembrie 1916 (în Galiția și Bucovina), iar diviziile rusești stabilite să vină în sprijinul armatei române în Dobrogea și Muntenia, s-au oprit în

organizat metodic și sistematic de către ocupanți. Prin rechiziții, sechestrări și abuzuri de tot felul, trupele dușmane au scos din țară imense bogății. În perioada ocupației (1 decembrie 1916 - 31 octombrie 1918) au fost sustrate din România 1.140.809 tone produse petroliere, 57.475 tone mașini unelte și diferite metale, 201.153 tone lemn, 93.945 tone sare, 14.679 tone piei brute și neprelucrate, 10.023 tone textile, peste 1

Bătălia de la Mărășești (iulie 1917)

Bătălia de la Mărășești (24 iulie-21 august 1917)

această situație Puterile Centrale, concentrând forțe importante de pe alte fronturi - bine înarmate și cu experiență de război, au format Armata 9 Germană, care, în luna septembrie, a deschis o puternică ofensivă. În același timp, în partea de sud a țării (la Dunăre) s-a deschis un nou front prin intrarea în luptă a trupelor bulgare. Profitând de inferioritatea noastră strategică, cu o frontieră imensă ca întindere (1100 km), și dezavantajoasă ca formă, precum și de nepregătirea tehnică, de slabă înzestrare a armatei, inamicii au purtat un război de manevră, determinând ca armata română (și nu numai) să se retragă în Moldova.

La această retragere au contribuit mai mulți factori: 1) nerespectarea de către aliați a angajamentelor militare față de țara noastră (ofensiva proiectată de

județe din Moldova.

Pentru soarta poporului român, a ființei sale naționale, se creează o situație foarte gravă. Teritoriul vremelnic ocupat, aproape două treimi din suprafața țării, a trecut sub administrația militară a Comandamentului german. S-a așezat un regim draconic de teroare și jaf necrutător,

milioni de tone mașini agricole etc. Milioane de tone de produse agricole au luat drumul Germaniei în timp ce gospodăria țărănească se ruina tot mai mult. Prin presiuni și măsuri de constrângere (amenzi, închisoare, luare de ostateci și până la exterminarea celor care se împotriveau) creștea într-un ritm accelerat fiscalitatea și contribuția impusă populației. Toate acestea au înrăutățit condițiile de viață și mai mult, au determinat manifestări de rezistență în forme diverse din partea populației.

Reorganizarea armatei române, în prima jumătate a anului 1917, a avut loc în condiții deosebit de grele și a impus efortul susținut al întregii populații în spatele frontului, precum și ajutorul din partea țărilor Antantei. În anul 1917, spre deosebire de anul precedent, frontul român a

Continuare în pagina a 2-a

65 de ani de la intrarea României în cel de-al doilea Război Mondial

Nori negri, tot mai amenințători, ai unui război fără precedent; la scară mondială, se îndreptau spre România, în deceniul al patrulea al secolului trecut. Într-adevăr, la nici un an de la izbucnirea celui de-al doilea război mondial și anume când Germania războinică pusese stă-

Infanteriști români în atac (Basarabia, iulie 1941)

pănire pe o parte însemnată a Europei, când Franța, sub loviturile dușmanului fusese înfrântă, iar Marea Britanie își retrăsese de pe continent corpul expediționar, Uniunea Sovietică, după ce atacase Polonia, a socotit că sosise momentul de a pune în aplicare și celelalte prevederi ale Pactului Molotov - Ribbentrop, din 23 august 1939, Protocolul adițional secret, prin care au fost smulse prin forță și agresiune Basarabia, partea de nord a Bucovinei și ținutul Herța. La 30 august 1940, prin Dictatul de la Viena, partea de nord-vest a României a fost răpită de Germania lui Hitler și Italia lui Mussolini și dată Ungariei horthyste la 7 septembrie 1940, județele Durostor și Caliacra au fost înglobate teritoriului Bulgariei. În felul acesta, țara noastră a pierdut peste o treime din suprafață (100.913 km²) și populație (6.777.000 locuitori). Producția industrială și cea agricolă a României au scăzut catastrofal, unele surse de materie primă au fost exploatate de alte state; comerțul și transporturile au fost, de asemenea, afectate. Capacitatea combativă și potențialul de luptă ale armatei au avut mult de suferit. În aceste condiții, țara a ajuns tot mai mult sub influența Reichului german, regimul lui Carol al II-lea a intrat într-o criză fără ieșire. Schimbările cunoscute din luna septembrie 1940, erau, într-un fel, firești, ascensiunea generalului I. Antonescu și a Gărzii de fier la cârma statului, de la început a purtat

Populația românească din Basarabia îi întâmpină pe eliberatori (iulie 1941)

legionară din ianuarie 1941 și lichidarea Gărzii ca organizație politică. I. Antonescu a fost nevoit să aibă cu legionarii din moment ce Mariu și Brăteanu nu au fost de acord cu formarea unui guvern de uniune națională, după ce ei l-au adus la conducere în speranța că îl va înlătura pe Carol al II-lea.

Ion Antonescu nu era un fascist, el nu avea o

doctrină și un partid politic propriu cu asemenea orientare. Rațiunea de a fi a regimului său, așa cum el însuși a definit-o, era: "... poliția și armata trebuie să fie suficient de puternice pentru a impune ordinea cu orice preț, dat fiind faptul

Continuare în
pagina a 4-a

3-ralul Ion Antonescu în inspecție, pe frontul din Basarabia (iulie 1941; după BUC)

Dorohoiul și Botoșanii în anii Primului Război Mondial, văzuți de căpitanul Sterea Costescu

La vremea Primului Război Mondial, lt. col. Sterea Costescu era căpitan în Regimentul 9 Vânători, tocmai de aceea dedicând însemnările sale, "Din carnetul unui căpitan", memoriei ofițerilor și soldaților din Regimentul 9 Vânători (Focșani, Tip. "Învățătorul român", 1927). Cum pașii (militari) l-au purtat și pe aceste meleaguri, în însemnările și amintirile sale își găsesc loc firesc Dorohoiul și Botoșanii, cu febra lor militară specifică, cu tot ceea ce era al lor, în genere. Erau centre care găzduiau școli militare, atât de necesare punerii pe picioare a armatei române, drept pe care - "Școala la ființă la Dorohoi în cazarma regimentului de infanterie (...). Ajunși la Dorohoi, prima impresie ni-o dă noroiul de pe străzi. Mai ales pe lângă gară e atâtă încât te poți plimba prin el chiar cu barca!... Cucoanele care au galoși, toată ziua îi pescuiesc din noroi. Orașul mic, murdar și, mai mult, cu case vechi din paianță, mai ales în cartierele evreiești. Cazarma, într-un hal de murdărie ca-n poveste. Păduchii și ploșnițele se plimbă pe saltelele de paie ca la ei acasă, iar noroiul din curte te-ngrozește (...). Înțeleg acum de ce Dorohoiul a fost întotdeauna exilul ofițerilor mutați disciplinar și spaima pe care o bagă în sufletele tuturor cuvintele: "Am să te mut la Dorohoi!". Și, ca o constatare amară - "Mai ales Dorohoiul, oraș cu trebuințe restrânse, nu are ce-i trebuie pentru localnici, dar încă și pentru acești nou veniți!"

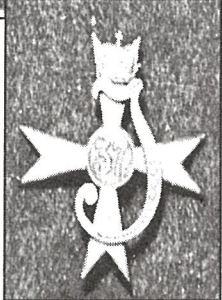
Și, mai consemnează fostul căpitan Costescu existența unui spital (militar), instalat în Școala Israelită din Dorohoi, condus de dr. Papilian, a unui Comitet al "Crucii Roșii", a unui laborator de cercetări bacteriologice, condus de dr. Combiescu și d-șoarele dr. Bancheriu și Focșeneanu, unde se făceau inoculări antiholerice și antitifice, fiind, într-adevăr, mult de lucru. Școala militară forma un batalion, avându-l comandant pe cpt. Plesniță, comandați de companie fiind căpitani Șteflea și David Popescu. În câte-o clipă de răgaz, mergea și un pahar de băutură, de Marsala.

La începutul lui ianuarie 1917, Misiunea militară franceză era în plină activitate, pentru școlile de infanterie fiind șef maior De Méru, despre care Costescu notează - "numele său rămâne strâns legat de promoțiile de război ale școlilor noastre de infanterie de la Botoșani și Dorohoi", același, considerându-l "un om hotărât, un perfect camarad". De regulă, De Méru venea la Dorohoi de la Botoșani, unde era grosul școlilor de infanterie. Avea acest ofițer francez o frumoasă apreciere la adresa ostașului român - "Nici nu vă dați seama ce admirabil material omenesc aveți în acești elevi. Noi, în Franța, din cauza lungii durate a războiului, a trebuit să ne coborâm mult, mult de tot în jos".

Erau greii ani ai războiului! Tifosul exantematic făcea ravagii, "zilnic, câteva căruțe, fiecare cu 3-4 coșciuge, iau drumul cimitirului".

Ei bine, ca la încheierea cursurilor de școală militară, ziua de 25 martie 1917 a consemnat inspecția M. S. Regelui Ferdinand la Botoșani, asistat de gen. Berthelot și de o mulțime de ofițeri din Misiunea franceză, precum și de la comandamentul Corpului 3 Armată, în refacere aici, ocazie cu care s-a executat o temă tactică în cadrul unui regiment de infanterie cu toate serviciile lui. O masă camara-derească, întinsă în localul Regimentului 37 Infanterie din Botoșani, cu participarea M. S. Regelui a finalizat o pregătire intensă, trebuitoare, dacă avem în vedere bătăliile tranșante, de foc, din vara anului 1917, consfințind noi și mari fapte de bravură pentru ARMIA ROMÂNĂ.

Ionel BEJENARU

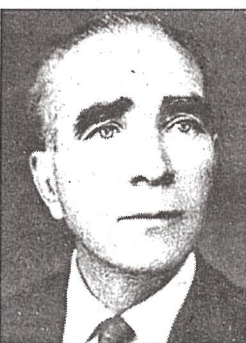
O adevărată salbă de eroi ai Botoșanilor a aurit, prin jertfa lor, istoria țării și a acestor locuri în anii celui de-al Doilea Război Mondial. Între ei, între eroi, se regăsesc numeroși slujitori ai școlii botoșănene, departe de a preda și predica patriotismul la catedră, ci ilustrându-l pe viu, personal, prin bravură și jertfă. Onorant atribut al școlii botoșănene de atunci!

Ștefan C. Graur se născuse la 29 septembrie 1910, în Călărașii Botoșanilor, aici absolvind școala primară, spre a deveni învățător, după absolvirea Școlii Normale din Iași, la Stănești și Todireni. Moartea sa, la 2 iulie 1941, la Mușenița Bucovinei, exprimă modul în care și-a făcut datoria față de țară, în încleștările acerbe de pe frontul de Est. Apropiat, ca loc de obârșie, de Pleșcanii Călărașilor, se trage învățătorul Constantin Vata-manu, născut în 1911, absolvent al aceleiași Școli Normale "Vasile Lupu" din Iași, învățător la Volcinej, în județul Soroca, cu stagiul militar în Regimentul 8 Vânători, botoșănean, învățător la Recea și Munteni, în județul Bălți, dar și în comuna natală, la Pleșcani, pentru ca, în calitate de comandant de brandt (aruncător), să sfârșească la 12 iulie 1941, la Mărculești - județul Soroca și, pentru ca locul de veci să-i fie o groapă comună, ca atâtor eroi ai neamului românesc.

Un ORDIN DE ZI PE ARMATĂ consfințește bravura locotenentului de rezervă Barbu Ilie Gh. Stroici, "Refugiat

din Moldova", care a solicitat Ministerului de Război favoarea de a fi încadrat în Regimentul 8 Roșiori, cu care dorește să lupte pe frontul Moldovei, ca voluntar, "renunțând la toate drepturile bănești cuvenite gradului". Și, mai consemnează Ordinul "Elanul pe care acest ofițer îl pune în

Învățătorii Botoșanilor - ofițeri - eroi ai celui de-al Doilea Război Mondial

gestul său eroic și dragostea vie pentru pământul etern al Țării îl pune în rând cu cei care odinioară vedeau în lupta pentru hotare suprema fericire". Totodată - "Și nu este pentru întâia oară, deoarece: 1. În anul 1941 a cerut și a luptat cu Regimentul 6 Roșiori; 2. În anul 1942 a cerut și a luptat în Cuban". În consecință - "Pentru acest gest plin de măreție și pildă pentru toți ostașii din rezerva Armatei, ORDON: Citarea pe întreaga

Armată a Locotenentului de rezervă BARBU ILIE GH. STROICI". Semnează Ministrul de Război, General Pantazi, ordinul de zi, fiind datat 19 august 1944.

Constantin Gh. Grigoraș se născuse la 23 septembrie 1915, fiind de loc din Orășeni Deal - com. Cristești. Urmase

apoi, într-o unitate de vânători, luptă la Odessa, pentru ca în lupta de la Freudenthal să fie lovit de un obuz, la locul numit "anticar", fiind înmormântat, în aceeași zi cu moartea, la Cimitirul Eroilor din Freudenthal (Ucraina), la 3 septembrie 1941. recunoscându-i-se bravura, avea să fie decorat post-mortem cu "Coroana României" cu spade și panglică de "Virtute militară".

Învățătorul Constantin Crăciun se născuse la 18 mai 1910, la Zlătunoaia - com. Lunca, fiind, la rândul-i, absolvent al reputei Școli Normale "Vasile Lupu" din Iași, slujind ca învățător la Ștefănești - Stânca, Chițoveni - Uriceni, Șc. Nr. 1 Copălău; a activat în Straja Țării, din 1936, satisfăcându-și stagiul militar la Regimentul 29 Infanterie - Dorohoi; a urmat, în 1940, Școala de ofițeri de rezervă, fiind repartizat la Regimentul 37 Infanterie Botoșani; s-a remarcat prin capturarea a 11 prizonieri la Mihailovka, în 1941, fiind decorat cu "Virtutea Militară", găsindu-și sfârșitul în luptele de la "Octeabri", în august 1941.

Campania Armatei Române în Războiul din Est, de la al cărei început marcăm 65 de ani, cât și cea din Vest au însemnat afirmarea eroismului și jertfei a numeroși botoșăneni, în măsură să întregescă istoria glorioasă a locurilor, astăzi oprindu-ne la câțiva dintre ei, cu ONOARE și RESPECT.

Prof. Ionel BEJENARU

90 de ani de la intrarea României în primul Război Mondial

Urmare din pagina 1

făcut parte din fronturile principale europene, iar armata română a constituit o entitate din ansamblul general european. Deși armata română forma un singur front împreună cu armata rusă, în perioada în care aceasta intra în descompunere, umare a situației revoluționare, ostașii români s-au acoperit de glorie; bătăliile de la Mărăști (11/24.07 - 19.07/01.08-1917), Mărășești (24.07/06.08 - 06/19-08-1917) și Oituz (26.07 / 08.08-1917 - 29/22.08.1917), rămânând în istoria națională necălită mărturie a gloriei nepieritoare. La această victorie au contribuit și batalioanele de voluntari ardeleni și bucovineni, precum și membrii misiunii militare franceze.

Glorioasele fapte de arme, cu care noi, românii, pe drept ne mândrim, au intrat chiar din acele zile în atenția opiniei publice. Numele Ecaterinei Teodoroiu, al căpitanului Grigore Ignat și ale multor ofițeri și soldați au rămas definitiv în conștiința românească. În crâncenele încleștări cu dușmanul, aproximativ 300.000 de ostași și-au dat viața pentru ca patria lor să fie unită și prosperă în vatra strămoșască. Sacrificiile care au consfințit marile victorii ale

armatei române de acum nouă decenii s-au adăugat secularelor jertfe ce a stat la formarea statului național unitar român, înfăptuirea firească a năzuinței de veacuri a poporului nostru pentru unitate, împlinire a unei necesități obiective, a însăși dezvoltării istorice. Războiul - spunea apreciatul celei mai valoroase lucrări referitoare la participarea României la primul război mondial, Constantin Kirilescu - care ne-a adus împlinirea visului de veacuri, a fost nu numai cea mai grea din încercările pe care a avut să le suferă țara noastră în agitata ei istorie, dar și cea mai variată în aspectele desfășurării ei, cea mai bogată în surprinderi și în rezultate, cea mai instructivă prin cunoașterea rostului episoadelor ei. O dramă bogată în peripeții, în care un neam întreg și-a jucat viitorul și și-a riscat existența, pentru împlinirea unei chemări istorice. Întregirea neamului s-a plămădit din sângele flăcăilor și din ruinele țării. Nu e palmă de pământ care să nu fie stropită cu sânge românesc. Nu e român căruia secera morții să nu-i fi luat o ființă dragă ori căruia părjorul distrugerii să nu-i fi cotropit o parte mai mare sau mai mică din avut.

Col. (r) Ion FETCU

Cronica activității Filialei Județene Botoșani a Uniunii Vatra Românească (U.V.R.)

Activitatea Filialei Botoșani a U.V.R. a fost marcată de concluziile rezultate din desfășurarea adunării generale anuale din luna martie a.c., care a aprobat programul de activități pe anul 2006. din program și din discuțiile purtate a rezultat că membrii U.V.R. îmbrățișează și militează pentru acele idei izvorâte din adâncul inimii de român, pentru apărarea identității noastre naționale și de cultivare a unui patriotism autentic.

Activitatea filialei Botoșani a U.V.R. a fost direcționată în sensul perpetuării spiritualității românești și cultivării sentimentului patriotic.

Atenția membrilor U.V.R. a fost concentrată pentru marcarea unor evenimente importante din viața țării 147 ani de la Unirea Principatelor Române, 88 ani de la Unirea Basarabia cu România,

129 ani de la obținerea Independenței de stat a României, 61 de ani de la terminarea celui de-al doilea război mondial în Europa etc.

Membrii U.V.R. au participat la festivitățile organizate, la nivelul județului Botoșani, dedicate Zilei Eroilor, Zilei

Drapelului de Stat și a celei a Imnului Național al României.

Filiala U.V.R. a organizat, pentru membrii săi, în ziua de 02.07.2006, o excursie la Războieni și la mănăstiri din județul Neamț, foarte apreciată de către participanți. Acțiunea a fost prilejuită de împlinirea a 502 ani de la moartea lui Ștefan cel Mare. Continuăm să atragem spre U.V.R. noi membri, pentru întărirea filialei, concomitent cu sporirea fondurilor sale financiare.

Chemăm pe toți cei care simt românește să ni se alăture, înscriindu-se în U.V.R. Ne puteți contacta la Cercul Militar Botoșani, tel. 515616 sau 518086. Vă așteptăm!

**Col.r. Florea MACOVEI,
Secretarul Filialei
Botoșani a U.V.R.**

Însăși etimologia cuvântului trimite către descrierea culturii materiale și spirituale a unui popor, a unei etnii "ethnos" = popor; "graphos" = descriere.

Ca domenii de studii și cercetare, etnografia are începuturile de prin secolul al XVII-lea, prin descrierile lui Nicolae Milescu Spătarul, referitoare la viața și obiceiurile popoarelor din Asia, ca trimis al țarului rus, ambasador în China.

De mare valoare etnografică sunt scrierile domnitorului și mare cărturar Dimitrie Cantemir din "Descriptio Moldaviae".

După înfrângerea suferită la Stănilești, în 1711, în fața turcilor, Dimitrie Cantemir s-a retras la curtea țarului Petru cel Mare al Rusiei, unde s-a dedicat scrisului, ajungând până la noi referiri la obiceiurile moldovenilor (ale vieții de familie, obiceiuri de Crăciun, de Anul Nou), în lucrarea "De Neamul Moldovenilor". Ca disciplină de sine stătătoare, etnografia este recunoscută din secolul al XIX-lea.

În vremuri de liniște și pace pentru țară, nu numai moldovenii, ci întreg poporul român a creat o cultură și o civilizație populară care impresionează. Ne-am referit la câteva date de secol XVII - XVIII dar și peste timp viața satelor se va împleti cu marile confruntări sociale, politice și istorice ale vremii. Secolul al XX-lea a adus două mari conflagrații distructive pentru civilizație, primul și al doilea război mondial.

Referindu-ne la teritoriul românesc, documente ne-au rămas referitoare la păstrarea identității neamului prin apărarea teritoriului locuit de români neștirbit, prin păstrarea limbii vorbite, prin conservarea valorilor de cultură materială și spirituală. Tinerii săteni au știut cu aceeași pricepere să mănuiască armele, dar și să țină coarnele plugului pentru a ara ogorul strămoșesc, să sculpteze lemnul pentru locuințe și mobilier, să lucreze din doage vase pentru vinul spumos, să modeleze lutul

pentru oalele bucătăriei tradiționale și cu aceeași artă să realizeze frumoase costume (de căluț, urs, capră) pentru obiceiurile de iarnă, celebrând fertilitatea ogorului (apărat în lupte) și a turmelor, fiind și creatorii folclorului (cu frumoasele povești, legende, balade de dor, jale, cântănie). Întregul complex etnografico-folcloric a continuat să preocupe cercetătorii care au și conservat într-o perioadă de evoluție firească, dovezi ale culturii materiale și spirituale populare.

În prevenirea pierderii valorilor culturii populare, a civilizației

Satele au fost în perioade istorice sursa de militari a oștirii, satele trăind intens timpurile de război. Rămase acasă, femeile țeseau și împleteau pentru frații, fiii și soții lor aflați pe front.

Ca păstrător al dovezilor de cultură populară, Muzeul însuși a avut de suferit din cauza distrugerilor și pierderilor de valori, în timpul războaielor. Ne referim la cel mai mare muzeu românesc, Muzeul Satului, înființat ca un complex în vremea profesorului Dimitrie Gusti, personalitate marcantă a etnografiei românești. Punând bazele unei școli sociologice, profesorul Gusti a

obiecte care n-au mai putut fi recuperate, au fost distruse definitiv locuințe aduse din Basarabia de o frumusețe unică, pierdute pentru totdeauna. În acest context, muzeul devenind spațiu de locuit pentru familiile aflate în refugiu, au fost distruse și anexe gospodărești. Concret, ne vom opri la referirea pe care o fac doctorii în etnografie Georgeta Stoica și Ioan Godea în capitolul "1940 - Tragedia României și Muzeul Satului:", "Muzeul Satului", București, 1993: "Ca urmare a Pactului Molotov - Ribbentrop, Basarabia, o parte a Bucovinei și Ținutul

primarului general al capitalei în 1942 o scrisoare din care rezultă pericolul de desființare a acestui locaș de cultură: "Avem onoare a vă face cunoscut că domnul Mareșal Antonescu dorește ca "Satul Românesc" din Parcul Națiunii (fost Regele Carol al II-lea) să fie pus la dispoziția Consiliului de Patronaj al Operelor Sociale, pentru a se înființa ateliere de țesătorie, cămine de zi pentru copii etc. Astfel fiind vă rugăm, Domnule Primar General, să binevoiți a dispune să se îndeplinească de urgență formele legale pentru trecerea acestui sat Românesc asupra Consiliului e patronaj". Primarul general C. Florescu este de acord cu această cerere și trimite Fundațiilor Regale un ordin urgent să se conformeze dorinței mareșalului. Numai că în aprilie 1942, Fundațiile Regale hotărăsc "Să fie construite casele din Basarabia. Nici vorbă să accepte ordinul primarului Capitalei din 28 aprilie a aceluiași an. După sfârșitul războiului Muzeul Satului a rămas practic în situația din anul 1940, fiind foarte puțin vizitat. Orice fonduri de dezvoltare ori de conservare - restaurare fuseseră anulate. Practic, Muzeul era din nou pe punctul de a fi desființat, cu atât mai mult cu cât creatorul său - savantul Dimitrie Gusti, ajunsese în totală dizgrație, fiind nevoit să-și părăsească locuința, să-și vadă biblioteca răvășită și întreaga sa operă de o viață anulată".

Este aceasta, numai un exemplu dureros al încercării de distrugere a identității naționale a neamului românesc. Cu forța caracteristică, generațiile care au urmat, au reinviat dorința de conservare a patrimoniului, dar memoria colectivă a reținut că pierderile sunt greu de recuperat în forma originală și chiar dacă există speranța că refacerea ar fi posibilă, știm că deja au intervenit schimbări în identitatea etnică, în teritoriile pierdute.

Steliana BĂLTUȚĂ,
muzeograf șef de secție

„1940 - Tragedia României și Muzeul Satului”

sătești, a intervenit muzeul care și-a asumat rolul de păstrător și valorificator științific al civilizației românești.

Așa cum spunea și regretatul Gheorghe Focșă, doctor în etnografie, la 10 februarie 1938, nu cu mult înainte de începerea celui de-al doilea război mondial, referindu-se la civilizația sătească: "Crescut din structura civilizației noastre sătești, propunându-și să reprezinte "icoana credincioasă a satului întreg, așa cum este el sub toate înfățișările lui", cuprinzând deci viața întreagă a poporului român de la sate, sub aspectele sale concrete și materiale, cu diferite înfățișări și tipuri de așezări românești, deosebite după regiuni și îndeletniciri, ca un tablou viu a unei complexe și bogate civilizații țărănești, prezentată cu structura sa întreagă și reală, "Muzeul Satului răspunde unor multiple necesități sociale și confruntării armate".

antrenat un grup de profesori și studenți în cercetarea vieții satului românesc, sub toate aspectele: arhitectură, ocupații, tehnică populară, meșteșuguri, obiceiuri de peste an și a vieții de familie. Acest grup de cercetare și teaurizare de informații, dar și de alcătuire a unor colecții ca dovezi de viață materială, a dus în 1936 la realizarea unui Muzeu al Satului Românesc la București.

Era cu foarte puțin timp înainte de izbucnirea celui de-al doilea război mondial, dureros conflict cu care România avea să-și piardă teritorii importante cu populația majoritară românească și implicit în parte identitatea etnică în teritoriile respective, ocupantul impunându-și limba, ideologia, portul și obiceiurile.

După mari eforturi de a conserva și prezenta valorile românești populare, muzeul însuși a avut de suferit, și în timpul celui de-al doilea război mondial, când s-au distrus și s-au pierdut sute de

Herței au fost înglobate Uniunii Sovietice. La 14 august 1940, refugiații bucovineni și basarabeni au fost găzduiți la Muzeul Satului. Adresându-se Comisariatului General al Refugiaților, la 3 aprilie 1941, Octavian Neamțu explică ce s-a întâmplat în 1940, îndată după ce Uniunea Sovietică a ocupat prin dictat Basarabia, și care erau în 1941 intențiile Fundațiilor și ale Muzeului Satului. Fundația venind din primul moment, alături de întreaga suflare românească, în ajutorul fraților năpăstuiți, a înțeles să dea sprijin eficace refugiaților, punând la dispoziția lor casele Muzeului pentru adăpost provizoriu, urmând ca mai târziu să fie așezați definitiv cu locuințele stabile".

Dar iată că înțelegerea situației extrem de grele din momentele de război, degenerază către distrugerea acestui patrimoniu românesc, astfel că vom continua să redăm cu fidelitate consecințele: "Maiorul Bădulescu îi scrie

Întrebări și răspunsuri

Sunt banii izvorul tuturor relelor?

Deloc. Lăcomia este izvorul tuturor relelor. O persoană a spus, pe bună dreptate: "Banii n-au valoare decât atunci când îi împarți cu cineva".

De ce e atât de greu să recunoști greșeala?

Pentru că de multe ori înseamnă să ceri iertare, iar asta este cel mai greu. De-a lungul istoriei, oamenilor li s-a părut mai ușor să nu-și mai vorbească, să se păruiască, să se înjure, să se împuște și să se bombardeze decât să-și ceară iertare. Un sfat: data viitoare încercați măcar o

scuză timidă și vedeți ce se întâmplă.

Zgârciții și risipitorii pot avea o căsnicie trainică?

Desigur pot. Relația lor le va furniza din plin subiecte de conversație. Neînțelegerile din cauza banilor sunt cel mai răspândit motiv de divorț, așa că experții recomandă multă grijă celor care se căsătoresc cu persoane care au obiceiuri financiare total diferite. Un sfat: vorbiți întotdeauna despre "noi, al nostru", niciodată despre "eu, al meu" sau "tu, al tău" și faceți în așa fel să vă completați. Economul să facă bugetul, iar risipitorul să

organizeze vacanțele și aniversările - cu această ocazie va putea cheltui după bunul plac.

Când se pune capăt unei prietenii?

Imediat ce se bănuiește că această prietenie nu a existat niciodată ca atare, ci a fost doar o iluzie în care v-a plăcut să credeți.

Poate fi amiciție între un bărbat și o femeie?

Uneori, pentru scurtă vreme. Pentru ca prietenia să dureze, celălalt trebuie să pară măcar puțin respingător.

De ce, după un timp, soții încep să semene?

Urmăriți orice pereche vorbărească și veți observa că cei doi își copiază gesturile. Dacă unul zâmbește, dă din cap sau ridică din sprâncene, celălalt face la fel. Figurile oamenilor sunt ca melodiile: au o tendință naturală să intre în armonie. Înmulțiți aceste genuri cu câteva decenii de căsătorie, de încuviințări și încruntări simultane, și veți realiza că nu e de mirare!

De ce vara trece mai repede decât iarna?

Pentru că senzațiile noastre depind de context. Albert Einstein spunea: "Când faci curte unei fete, o oră ți se pare o secundă. Când stai pe cărbuni închini, o secundă ți se pare o oră."

De ce e bine să iertăm?

Mulți oameni se simt răniți sufletește prin vorbe sau comportamentul celor printre care trăiesc. Nutresc sentimente de amărăciune, ură, dorință de răzbunare, stări ce duc adesea la suferințe psiho-somatice. După perioade de liniște aparentă, ele izbucnesc violent. Apăsarea devine insuportabilă, mai ales atunci când nu vrei sau nu poți uita. Psihologii ne dau un sfat: să nu considerăm iertarea o slăbiciune, ci să ne-o imaginăm ca pe o expresie a unei mari forțe sufletești. Iertarea nu trebuie rostită. Important este ca prin intermediul ei să ne eliberăm de ură și de amărăciune.

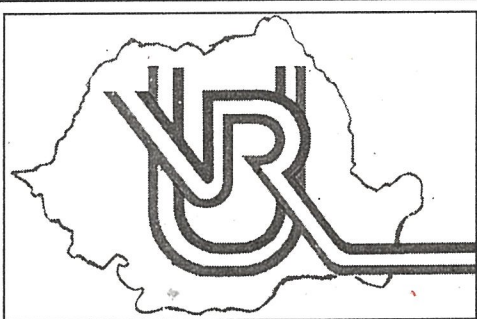
Selectare și redactare,
I.F.

La „Vatra Românească” „focu”-i nestins

Cu toată căldura de afară, din preajma lunii lui Cuptor, și a interesului aproape unanim pentru meciurile din cadrul Cupei Mondial la fotbal, un număr însemnat de membri ai Uniunii Vatra Românească au ținut să fie prezenți la întâlnirea din ziua de joi, 22 iunie. Cu acest prilej ei au ascultat o documentată, interesantă și plăcută expunere a doamnei Angela Paveliuc Olaru despre "Conceptul de vatră și semnificația sărbătorii de Sânziene la români". Expunerea, așa cum, de altfel, ne și așteptam, a captat interesul și atenția auditoriului, beneficiarii având cuvinte de laudă și mulțumire la adresa lectorului.

În continuarea activității, col. r. Ion FETCU, președintele Filialei Județene Botoșani a Uniunii Vatra Românească, a prezentat o informare, subliniind importanța zilei de 22 iunie 1941 în istoria țării, țelurile, implicațiile și complicațiile Adunării Naționale a Secuilor de la Ditrău, din 18 iunie a.c., precum și concluziile trase de U.V.R. - filiala

Botoșani de pe seama acestui eveniment, sarcinile ce revin vatriștilor în viitor. Partea finală a acestui gen de informare a adus la cunoștință

„Uniunea VATRA ROMÂNEASCĂ este organizație națională social-culturală și de atitudine civică a românilor de pretutindeni, neguvernamentală, filantropică și independentă, nesubordonată nici unui partid, înființată la Târgu-Mureș în urma evenimentelor din 1989”

idei și aprecieri din lucrarea lui Vladimir Voronin, președintele Republicii Moldova, intitulată "Cauza noastră". Față de cele aflate, vatriștii botoșăneni, prezenți la adunare, au rămas "cruciți", profund indignați, apreciind că cele afirmate în volumul amintit întrec orice imaginație, că "doar Goebbels" - unul din principalii

colaboratori ai lui Hitler - a fost în stare, la timpul său, să emită asemenea idei reacționare, rasiste, fasciste.

Partea finală a activității s-a referit la stadiul îndeplinirii prevederilor planului pe anul 2006 și a obiectivelor pentru a doua jumătate a intervalului. În atenția imediată este pregătirea unei excursii în părțile Neamțului, la începutul lui iulie a.c. și editarea unui nou număr al publicației "Vatra Noastră Românească", ale cărui costuri financiare s-a angajat să le suporte un membru al U.V.R. Pentru perspectivă, s-au conturat liniile principale ale altui obiectiv principal.

Membrii U.V.R. din Botoșani au avut motive de satisfacție privind activitatea desfășurată. Ei sunt hotărâți să meargă mai departe pe acest drum pentru a cultiva patriotismul, dragostea față de popor și țara noastră, față de istoria națională și cultura românească. Făcând parte din Uniunea Vatra Românească, ei sunt conștienți că pot fi mai bine de folos patriei, națiunii române și că au toate motivele să demonstreze oricând și oriunde că sunt români și în felul acesta europeni.

Col.r. Florea MACOVEI,
Secretarul Filialei Botoșani a
Uniunii Vatra Românească

AFORISME

➤ *Viața este o formă de manifestare a conștiinței Universului. Fără aceste particule ciudate - ființele vii - Universul ar fi surd și orb, în pofida giganticilor cataclisme energetice care se consumă continuu; Spațiul și timpul ar fi fără sens într-o obiectivitate absolută, imperceptibilă.*

Apariția vieții și, îndeosebi, a speciei umane, arată delicatețea Creatorului, dincolo de forța lui copleșitoare, atotputernică.

➤ *Obiectivitatea este subiectivitatea divină.*

➤ *Iubirea - o lacrimă picurată de zei în aluatul din care am fost plămădiți.*

➤ *Tinerețea este ca o muzică celestă pe care o percepi, tot mai slab, de dincolo de dealurile anilor.*

➤ *Viața este o numărătoare inversă, dar numai Creatorul cunoaște numărul inițial.*

Paul - Mircea
IORDACHE

La Hramul Sântămăriei

A fost o vreme când cu teamă
Ne aminteam de sărbători;
Vedeam în ele erezia,
În loc de populare flori.

Dar n-au uitat românii hramul
Și-aceste sfinte șezători,
Mereu reeditează cadrul
Cu-aceleași cântece și hori.

Mai sunt țărani oare-aceiași
Ce-au dat vrăjmașilor de hac?
Dar cine-atunci mai poartă iarăși
Tradiția noastră din veac?

De n-ar fi ei cu minți istețe,
Ce ne-ar rămâne nouă, oare,
La cei dispuși să ne învețe
Cu false acte culturale?...

Nu și-au uitat românii neamul,
Cu toată împărțirea-n clase,
Ei au știut că toți sunt unul
Pe vreme de război ori pace.

Iar cei ce-au vrut să ne dezbine,
Și să ne sufle-n patru vânturi,
N-au reușit decât s-așăte
Dragostea noastră de pământuri.

Noi n-am venit de nicăierea
Și n-am prădat la nimeni masa,
De-aceia suntem dulci ca mierea
Dar aprigi păstrători de casă.

Și vom păstra întotdeauna
A noastre sfinte obiceiuri,
Ca semn că țara-i numai una,
Că nu trăim fără temeiuri.

Și nu ne stingem în furtuni,
Ba, mai adânc luăm tărie
Din vechi făclii de la străbuni
Ca hramul de Sântămărie.

Paul - Mircea IORDACHE

Epigrame

Proverb

Strămoșii ne-au lăsat
O vorbă sănătoasă
Decât bolnav în pat,
Mai bine beat sub masă!

Curajul bețivului

Să las paharu-mi spui în van,
Dar nu sunt laș și-o spun oricui:
Când chiar paharu-mi e dușman
Să dau 'napoi în fața lui?

Mama este-n toate

Când îl vede-n bățătură
Iarăși beat pe buturugă,
Tot de mamă îl înjură
Că l-a învățat să sugă.

Parolist

Tot bând în cârciumă a zis
Că pragul ei infam
El nu-l mai calcă nici în vis
Și a ieșit prin geam.

Unui bețiv înalt

Poți fi înalt cât un dulap,
Țăria tot se urcă-n cap,
Coboară-ntâi pe gât domol
Și urcă unde-i locul gol.

Elis RÂPEANU

COLEGIUL DE REDACȚIE

Ionel Bejenaru
Ion Fetcu
Paul-Mircea Iordache
Florea Macovei
Elena Chirilă

Tipar: S.C. CAROMI S.R.L. Botoșani
tel./fax: 0231/585050
E-mail: caromibt@yahoo.com

Col. (r) Ion FETCU

Urmare din pagina 1

că ordinea reprezintă o cerință minimă a progresului unui popor". Cu această convingere s-a angajat să fie alături de Germania lui Hitler.

La 22 iunie 1941, la puține ore după începerea invaziei germane asupra Uniunii Sovietice, Regele Mihai și Ion Antonescu au proclamat "războiul sfânt" pentru eliberarea Basarabiei, a părții de nord a Bucovinei și ținutului Herța de sub ocupația sovietică. "Azi-noapte, la Prut, Războiul a-nceput!... Românii trec dincolo iar, Să ia, prin arme și scut, Moșia răpită astă-vară..." (Din "Cântecul Basarabiei", lansat în noaptea de 21/22 iunie 1941). Războiul s-a bucurat de sprijinul mării mase a populației României, care a văzut în el o cale de înlăturare o dată pentru totdeauna a amenințării rusești la adresa ființei țării. Se spera la o campanie scurtă și victorioasă. Dar armata română - cu toată însuflețirea pentru care era chemată să lupte, se confrunța și cu serioase neajunsuri, ieșite la iveală pe măsură ce trecea timpul: lipsa artileriei cu totul nesatisfăcătoare cantitativ și calitativ, muniția insuficientă, număr prea mic de tunuri și autovehicole etc. Cu toate greutățile existente, armata română a înscris pagini de glorie și eroism în luptele aprige cu dușmanul cotropitor pentru eliberarea Basarabiei, părții de nord a Bucovinei și a ținutului Herța (în perioada 22 iunie - 26 iulie 1941 când ultima localitate - Cetatea Albă, a fost eliberată). Până la această dată, armata noastră luptase pe pământ românesc. Încă din 17 iunie și chiar mai devreme (în nord), unele unități și mari unități militare românești luptau dincolo de Nistru. Principiul valabil și pentru noi, românii, era acela de a duce războiul până la înfrângerea inamicului (românii l-au urmărit pe Hannibal până sub zidurile Cartaginei, sovieticii au mers până la ocuparea Berlinului). Cei care au făcut

obiecție - de ce mergem dincolo la Nistru - nu țineau cont de acest principiu, nu luau în calcul nici faptul că eram într-un război de coaliție și, mai ales, atunci nu era momentul producerii unei "defecțiuni", noi speram ca împreună cu Germania să recăpătăm acea parte din Transilvania răpită prin dictatul de la Viena.

Ca urmare, armata română a participat, în condiții foarte grele și cu mari pierderi de oameni, armament și tehnică de luptă, la operațiunile militare

65 de ani de la intrarea României în cel de-al doilea Război Mondial

din adâncimea teritoriului sovietic, până la marea bătălie de la Stalingrad. Trupele române înfrântă au început retragerea din fața sovieticilor, ușurând, în felul acesta, misiunea lor de a încerca Armata 6 germană din dispozitivul Stalingrad. Situația ar fi putut fi evitată dacă diferitele comandamente germane ar fi luat în considerare semnalele de alarmă lansate de români sau ar fi dat curs propunerilor de scurtare a frontului. Astfel, a luat naștere prima criză de încredere, care a influențat și mai mult relațiile româno-germane. Reculul a continuat cu retragerea din Caucaz și din Crimeea, prelungindu-se până la sfârșitul lunii martie 1944, când trupele sovietice au pătruns pe teritoriul dintre Prut și Siret, până la nord de Iași. Criza își căuta soluțiile de rezolvare încă din 1943, atât în rândurile opoziției cât și în cele ale conducerii statului.

La mijlocul lunii iunie 1944, s-a constituit Blocul Național Democratic (Partidele Național Țărănesc, Național Liberal, Social Democrat, Comunist, cer-

curile Palatului Regal, reprezentanți ai armatei), care a luat măsuri, în adâncă conspirativitate, de ordin politic și militar pentru scoaterea României din războiul antisovietic și alăturarea ei Națiunilor Unite. În situația politico-militară, internă și internațională din august 1944, la 23 august, mareșalul Ion Antonescu i-a declarat regelui Mihai că este de acord cu semnarea armistițiului, însă numai după ce ar fi ajuns la un acord cu germanii. Până atunci (la realizarea înțelegerii), luptele aveau să continue.

Suveranul, temându-se de consecințele ce le-ar fi avut plecarea lui Antonescu de la palat, s-a decis să aresteze imediat pe mareșal și colaboratorii săi apropiați. S-a constituit un nou guvern sub conducerea generalului Sănătescu, care a luat o serie de măsuri ce se impuneau, printre care declarația de război împotriva Germaniei hitleriste și Ungariei horthyste. Mulți s-au întrebat cum se explică întoarcerea armelor în totalitate și fără defecțiuni de către armata română, lupta ei cu abnegație împotriva forțelor germano-ungare. Răspunsul se găsește în convingerea redobândirii părții de nord a Transilvaniei, care răspundea sentimentului național al armatei. Ofensiva germano-ungară din prima jumătate a lunii septembrie 1944, în sudul Transilvaniei, a fost oprită de armata română, împreună cu sovieticii. Inamicul a fost izgonit, până la 25 octombrie, de pe întreg teritoriul transilvănean. În aceste lupte eliberatoare, armata noastră a dat o mare contribuție de sânge, aproximativ 58.000 de ostași

au murit, au fost răniți sau dați dispăruți. Participarea la război nu s-a oprit aici. Cum era și firesc, ea a continuat (încă din 6 octombrie 1944 - în unele părți ale frontului) pe teritoriul Ungariei, apoi al Cehoslovaciei și Austriei. România, prin lupta și jertfa fiilor săi, a izbutit să readucă la trupul țării numai o parte din teritoriile ce i-au fost răpitate în 1940.

Totuși, la împlinirea celor 65 de ani de la intrarea României în al doilea război mondial putem afirma, cu legitimă mândrie, că am contribuit la scurtarea duratei celei mai mari conflagrații din istorie cu cel puțin șase luni de zile, că ostașii noștri s-au situat la înălțimea menirii lor, (în ceea ce privește efectivele participante am fost pe locul patru), că n-au fost mai prejos de înaintașii lor și nici de partenerii combatanți. Cadrele militare de la toate eşaloanele au dovedit mult patriotism, capacitate de conducere în exercitarea actului de comandă, inițiativă, pricepere și o strânsă legătură și înțelegere cu ostașii din subordine. Tradițiile de luptă ale armatei române s-au îmbogățit, au căpătat noi valențe, constituind izvoare de învățăminte și pilde demne de urmat pentru generațiile actuale și cele viitoare. Jertfele celor peste 800.000 de români în război nu vor fi uitate niciodată. Rămânem, însă, cu o mare insatisfacție, că eforturile și contribuția noastră la VICTORIA NAȚIUNILOR UNI-

TE, deși apreciate, pe parcurs, de diferite personalități civile și militare străine, n-au căpătat confirmare oficială din partea celor în drept. Ni s-a refuzat dreptul de cobe-ligeranță, am fost supuși, ca și la sfârșitul primului război mondial, la grele servituți. Poporul român însă, cu mult stoicism, a știut să înfrunte greutățile și să meargă înainte.